

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з фізичного виховання та спорту, доцента Савлюк Світлани Петрівни на дисертаційну роботу Іваніцького Романа Богдановича «Корекція порушень постави школярів 11–12 років з вадами слуху з використанням засобів оздоровчого фітнесу», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність обраної теми дисертації. Попри те, що на сьогодні в Україні проживає 2,6 млн осіб з інвалідністю, питанням покращення якості їхнього життя приділено недостатньо уваги. З огляду на те, що порушення сенсорного розвитку є одним із найбільш важких різновидів порушення здоров'я, що призводять до соціального дефекту, соціальної недостатності, актуальність наукового обґрунтування та розроблення технології, спрямованої на корекцію порушень постави школярів 11–12 років із вадами слуху, з використанням засобів оздоровчого фітнесу в процесі фізичного виховання у спеціальних навчальних закладах для більш ефективного вирішення завдань їхнього гармонійного розвитку та соціальної адаптації постає беззаперечною.

На сучасному етапі розвитку загальноосвітня спеціальна школа-інтернат стоїть перед проблемою пошуку шляхів удосконалення навчання та виховання осіб із вадами слуху для розв'язання важливих педагогічних завдань. Увага спеціальної школи спрямована на оновлення змісту та технології освіти, що передбачає зміщення акценту на більш глибоку, ніж раніше, диференціацію й індивідуалізацію процесу навчання, на розвиток життєвої компетенції і творчих здібностей, соціальної адаптації й інтеграції дітей із вадами слуху. Повноцінний розвиток дітей із вадами слуху неможливий без фізичного виховання як такого, що забезпечує необхідний рівень їхнього фізичного розвитку та корекцію відхилень різних сфер діяльності. Це розкриває вагомість такого завдання сучасного суспільства, як пошук нових форм і засобів підвищення рівня фізичного стану та рухової активності дітей середнього шкільного віку.

Вивчення тексту дисертації, автореферату й опублікованих за темою досліджень наукових праць дає підстави стверджувати, що рецензовану роботу Іваніцького Р.Б. присвячено дослідженню актуальної та недостатньо розкритої в адаптивному фізичному вихованні (АФВ) проблеми – розробці технології, спрямованої на корекцію порушень постави школярів 11–12 років із вадами слуху з використанням засобів оздоровчого фітнесу для підвищення ефективності процесу фізичного виховання.

Дисертаційну роботу Іваніцького Р.Б. виконано відповідно до Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді і спорту 3.7 «Удосконалення біомеханічних технологій у фізичному вихованні й реабілітації з урахуванням індивідуальних особливостей моторики людини» (номер державної реєстрації 0111U001734) і Планів науково-дослідної роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки на 2015–2017 рр. за темою «Соціально-педагогічні та медико-біологічні основи фізичної активності різних груп населення» (номер державної реєстрації 0115U002344) та на 2018–2023 рр. за темою «Сучасні технології формування та збереження здоров'я різних груп населення засобами оздоровчої рухової активності», номер державної реєстрації 0118U004196.

Наукова новизна. На наш погляд, найбільш вагомим науковим доробком, отриманим автором, є розроблена й апробована технологія корекції порушень постави дітей 11–12 років із вадами слуху з використанням засобів оздоровчого фітнесу, яка враховує передумови виконання оздоровчої й корекційної діяльності, концептуальні підходи, що покладені в основу мети, завдань, принципів та умов її реалізації; компоненти, етапи й алгоритм реалізації; передбачає експериментально обґрунтовані форми, засоби та методи корекційних заходів із їх упровадженням у процес адаптивного фізичного виховання у формі варіативного модуля «Фітнес»; контроль на всіх етапах і критерії ефективності технології.

Тому слід зазначити, що представлена автором робота відповідає сучасним методологічним вимогам до фундаментальних наукових досліджень,

зокрема – до наукових досліджень у сфері фізичного виховання. Дисертаційна робота Іваніцького Р.Б. містить наукову новизну, розкриває актуальну проблему сучасної науки в адаптивному фізичному вихованні.

Практична значущість роботи полягає в реалізації технології корекції порушень постави, що ґрунтується на впровадженні варіативного модуля «Фітнес» і двадцяти одного комплексу фізичних вправ, що дало змогу попередити можливість подальшого розвитку порушень постави, покращити рівень вертикальної стійкості тіла дітей, підвищити рівень їхньої фізичної підготовленості. Результати досліджень сприяли розширенню наявних знань у сфері теорії й практики АФВ.

Програма корекції порушень постави дітей із вадами слуху має реалізовуватись у процесі АФВ за допомогою впровадження в навчальний процес розробленого нами варіативного модуля «Фітнес» із використанням «Фітбол-гімнастики», «Пілатесу» й блоку «Стабілізація» та відповідного обладнання (еспандер-тренажера «Метелик», еспандера «Mini-Bands», гумових стрічок, обручів для Пілатесу й балансувальних платформ). Варіативний модуль «Фітнес» вивчається протягом навчального року.

Основні положення дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, ДВНЗ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Львівського державного університету фізичної культури, Навчально-наукового інституту охорони здоров'я, Національного університету водного господарства та природокористування, а також у вигляді варіативного модуля «Фітнес» до навчальної програми «Фізична культура», який упроваджено в навчально-виховний процес спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів Волинської та Івано-Франківської областей, про що свідчать акти впровадження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Усі наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовано в дисертації Іваніцького Романа Богдановича, достатньою мірою обґрунтовано експериментальними даними, спроектовано на мету та

завдання роботи. Ступінь вірогідності отриманих результатів забезпечено відповідною кількістю експериментальних досліджень, використанням у роботі сучасних методів, які відповідають вимогам наукової метрології. Достовірність отриманих результатів забезпечено адекватністю методів меті та завданням роботи, достатнім обсягом і репрезентативністю емпіричного матеріалу, коректністю статистичної обробки даних із залученням сучасних комп'ютерних програм.

У дослідженнях застосовано значний діапазон теоретичних і експериментальних **методів дослідження**: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури й інформаційних джерел мережі Інтернет, вивчення документальних матеріалів, метод викопіювання, соціологічні (анкетне опитування), педагогічні методи (педагогічне тестування, педагогічний експеримент), методи антропометрії, біомеханічного відеокomp'ютерного аналізу, математичної статистики.

Крім того, робота містить достатню кількість відповідно оформленого цифрового та графічного матеріалу, що дає можливість скласти візуальне уявлення про отримані результати.

Характеристика основних положень роботи. У вступі дисертації обґрунтовано актуальність роботи, її зв'язок з науковими програмами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, описано рівень наукової новизни та практичне значення, відображено особистий внесок автора, наведено дані про апробацію дисертаційної роботи та впровадження отриманих результатів у практику.

У **першому розділі** представлено теоретичний аналіз і узагальнення фахової вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, на основі якого висвітлено організацію адаптивного фізичного виховання школярів із вадами слуху на сучасному етапі; розкрито особливості порушень постави школярів із депривацією сенсорних систем на сучасному етапі та узагальнено існуючі технології та програми з корекції порушень постави школярів із депривацією сенсорних систем у процесі АФВ; означено сучасні уявлення про використання

технологій оздоровчого фітнесу в АФВ школярів із депривацією сенсорних систем.

У другому розділі розкрито характеристику основних методів досліджень, висвітлено їхню адекватність щодо об'єкта, предмета, мети та завдань роботи, описано організацію дослідження і контингент обстежуваних дітей.

У третьому розділі «Характеристика функціонального стану опорно-рухового апарату та фізичної підготовленості дітей 11–14 років із вадами слуху» представлено результати констатувального експерименту: визначено тип постави у дітей 11–14 років із вадами слуху; досліджено функціональний стан ОРА школярів; здійснено аналіз рівня фізичної підготовленості школярів 11–14 років. У констатувальному експерименті взяло участь 58 школярів 11–14 років із вадами слуху та порушеннями постави (30 хлопців і 28 дівчат), котрі навчалися в спеціальних загальноосвітніх школах-інтернатах міст Володимир-Волинський і Калуш.

Отримані результати засвідчили про необхідність розробки технології корекції порушень сагітального профілю постави школярів 11–12 років у процесі АФВ.

У четвертому розділі обґрунтовано потребу розроблення та експериментальної перевірки ефективності використання технології корекції порушень сагітального профілю постави школярів 11–12 років з вадами слуху в процесі АФВ, яка включала мету, завдання, принципи, умови реалізації, три компоненти (діагностична, корекційна та контрольна), етапи реалізації програми, засоби й методи, які включають варіативний модуль «Фітнес», контроль на всіх етапах дослідження та критерії ефективності технології. Варіативний модуль «Фітнес» передбачав різноманітні форми, засоби й методи фізичного виховання, спрямовані на корекцію порушень постави школярів із вадами слуху в процесі адаптивного фізичного виховання. Програма корекції порушень постави дітей із вадами слуху реалізовувалася у процесі АФВ, за допомогою впровадження в навчальний процес розробленого варіативного модуля «Фітнес» із використанням

«Фітбол-гімнастики», «Пілатесу» та блоку «Стабілізація» й відповідного обладнання (еспандер-тренажера «Метелик», еспандера «Mini-Bands», гумових стрічок, обручів для пілатесу та балансувальних платформ).

Упровадження розробленої технології корекції порушень постави в процес АФВ засвідчило позитивні та достовірні зміни в дітей із вадами слуху за показниками функціонального стану опорно-рухового апарату (статичної витривалості м'язів, кутів нахилу голови (α_1) й тулуба (α_6), статичної рівноваги тіла). У 5 школярів – 3 хлопців (21,4 %) і 2 дівчат (16,7 %), діагностовано нормальну поставу. Статистично достовірні зміни відбулись і за показниками моторики. Аналіз отриманих результатів фізичної підготовленості дав підставу констатувати, що в школярів 11–12 років достовірно ($p < 0,05$) покращилися показники сили, швидкісно-силових якостей, швидкості та спритності. Статистично достовірно ($p < 0,05$) покращився показник індексу Кетле.

Результати експерименту підтвердили ефективність авторської технології та дали змогу відкрити нові перспективи корекції порушень постави школярів із вадами слуху.

Проведений дисертантом педагогічний експеримент підтвердив ефективність розробленої технології корекції порушень постави школярів 11–12 років із вадами слуху з використанням засобів оздоровчого фітнесу в процесі АФВ, що дає всі підстави рекомендувати її для застосування в процесі фізичного виховання в спеціальних загальноосвітніх школах-інтернатах для дітей із вадами слуху.

У п'ятому розділі представлено ступінь повноти вирішення поставлених завдань, узагальнено та проаналізовано результати дослідження. У роботі отримано дані, які підтверджують і доповнюють результати досліджень інших авторів, а також дані, які є абсолютно новими в теорії та практиці фізичного виховання.

У висновках дисертації викладено основні результати роботи, кількісні та якісні показники здобутих результатів із обґрунтуванням їхньої вірогідності. Викликає інтерес представлена в дисертації складова частина технології

варіативний модуль «Фітнес» із використанням «Фітбол-гімнастики», «Пілатесу» та блоку «Стабілізація» й відповідного обладнання (еспандер-тренажера «Метелик», еспандера «Mini-Bands», гумових стрічок, обручів для пілатесу, балансувальних платформ), а також комплекси корекційних вправ;

Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, які опубліковано автором. Основні положення дисертаційної роботи викладено в 14 наукових працях, 8 із яких – у фахових виданнях України, з них 4 увійшли до міжнародної наукометричної бази даних, 1 – закордонна публікація, 4 мають апробаційний характер.

Матеріали дисертації було представлено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях з міжнародною участю, що відображає широке оприлюднення автором результатів роботи. В опублікованих роботах та авторефераті достатньо повно висвітлено ключові положення організації АФВ школярів із вадами слуху на сучасному етапі, порушень постави школярів з депривацією сенсорних систем, сучасних технологій і програм корекції порушень постави школярів із депривацією сенсорних систем у процесі АФВ, вивчено особливості використання технологій оздоровчого фітнесу у адаптивному фізичному вихованні школярів із вадами слуху. Дисертацію й автореферат написано грамотно, лаконічно, науковим стилем. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації.

Зауваження щодо змісту дисертації та автореферату.

Крім позитивних моментів дисертації, необхідно вказати на окремі аспекти, які недостатньо відображено в роботі.

1. Предметом вашого дослідження є структура та зміст технології корекції порушень постави школярів 11-12 років з вадами слуху з використанням оздоровчого фітнесу. Уточніть, будь ласка, що Ви вкладаєте у поняття технологія, які основні функції вашої технології?

2. У роботі при посиланні на авторів дисертант використовує досить широкий діапазон посилань: вказує прізвище, рік та/або порядковий номер у списку літератури. Вважаю, що доцільно було б привести посилання до одного зразка.

3. У першому розділі, підрозділі 1.4. «Сучасні уявлення про використання технологій оздоровчого фітнесу в адаптивному фізичному вихованні школярів із депривацією сенсорних систем» автор наводить лише технології запропоновані вітчизняними дослідниками. На нашу думку, доцільно було б доповнити цю інформацію й технологіями, які запропонували зарубіжні дослідники.

4. У третьому розділі, підрозділі 3.3., Ви визначаєте функціональний стан ОРА, зокрема і стан біогеометричного профілю постави школярів. Уточніть, будь ласка, що Ви вкладаєте у поняття «біогеометричний профіль постави» і чому для його оцінки Ви вибрали лише кути нахилу голови та тулуба?

5. Розроблена Вами технологія корекції порушень постави школярів 11–12 років із вадами слуху, з використанням засобів оздоровчого фітнесу включає 21 комплекс фізичних вправ з різним обладнанням. Чим відрізняються запропоновані Вами комплекси від існуючих у літературних джерелах?

6. Оскільки практичні рекомендації розроблені та представлені автором в основному тексті дисертаційної роботи, вважаємо за доцільне доповнити третє завдання дослідження, а саме «Теоретично обґрунтувати та розробити технологію корекції порушень постави школярів 11–12 років із вадами слуху, використовуючи засоби, оздоровчого фітнесу та розробити практичні рекомендації щодо її впровадження у процес адаптивного фізичного виховання».

7. Комплекси фізичних вправ розміщених у практичних рекомендаціях доцільніше було б перенести у додатки?

8. Редакційної корекції потребують деякі рисунки та таблиці.

Проте вказані зауваження не впливають на загальне позитивне враження від роботи та не знижують наукову і практичну значущість отриманих результатів.

Висновок про відповідність дисертації до встановлених вимог.

Дисертаційна робота Іваніцького Романа Богдановича з теми «Корекція порушень постави школярів 11–12 років з вадами слуху з використанням засобів оздоровчого фітнесу» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, у якому одержані нові науково обґрунтовані результати, що розв’язують важливе наукове завдання галузі фізичного виховання і спорту, та відповідає пп. 9, 11 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор, Іваніцький Роман Богданович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент, професор кафедри теорії і методики фізичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету

С.П. Савлюк

*Віогук
отримано
10.06.2019.
15т*

